

בס"ד. ש"פ בהר"ב חוקותי, מבה"ח סיון, ה'תשכ"א

(הנחה בלתי מוגה)

רפאני הוי' וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה², וצריך להבין³ מהו כפל הלשון רפאני וארפא, וכן הושיעני ואושעה, וכפי שהקשה בזהר⁴, כיון דאמר רפאני ה', מהו וארפא, כיון דאמר הושיעני, מהו ואושעה. והנה, בזהר מבואר, דכל אסוותא דעלמא בידא דקב"ה, אבל אית מנהון על ידא דשליחא ואית מנהון דלא אתמסרו בידא דשליחא, ואינון דאתמסרו בידא דשליחא אסוותא אינון אבל לזמנין מתהדרן, אבל אינון דקב"ה מסי, לא מתהדרן לעלמין, וע"ד אסוותא דילי' איהי אסוותא דלית בה מרעא כלל, ובג"כ רפאני ה' וארפא ודאי בלא קטרוגא כלל. אך עדיין צריך להבין בנוגע לכפל הלשון, דלכאורה, ממש"נ רפאני הוי', מובן, שהבקשה היא שהרפואה תהי' ע"י הקב"ה עצמו, ולא ע"י שליח, שאז הרפואה היא בשלימות, ומהו הצורך בכפל הלשון וארפא. גם צריך להבין מ"ש כי תהלתי אתה, שזהו נתינת טעם על הבקשה רפאני גו', דכיון שתהלתי אתה לכן רפאני הוי' גו'.

והענין בזה, דהנה, הפסוק רפאני הוא בהמשך למ"ש לעיל מיני⁵ כי עזבו מקור מים חיים את הוי', ומזה מובן, שהבקשה רפאני הוי' היא על החולי דעזיבת מקור מים חיים, דהיינו, עזיבת התומ"צ שנקראים בשם (מים) חיים⁶, והרפואה על זה היא ע"י התשובה שנקראת בשם רפואה⁷. ויש להוסיף, שגם כאשר האדם מקיים תומ"צ, אלא שעבודתו בקיום התומ"צ אינה קשורה עם בחינת איתן שבנשמתו (כדלקמן), אזי

וש"נ. תרנ"א ע' רלד ואילך. תרנ"ה ע' קמ ואילך. תרנ"ז שבהערה 1 (סה"מ תרנ"ז ע' רב ואילך). ד"ה הנ"ל בפלח הרמון ויקרא ע' תקמ ואילך. ע' תקמט ואילך. וראה גם ד"ה הנ"ל תשכ"ד.

(4) סוף ח"ג (בהשמטות) — דש, סע"ב ואילך (הובא באוה"ת שם).

(5) פסוק יג.

(6) ראה אדר"נ ספ"ד.

(7) יומא פו, א.

(1) יעוין ד"ה זה דשנת תרח"ץ (קונ' לו) (ממענה כ"ק אדמו"ר שליט"א בנוגע למאמר זה).

(2) ירמי' יז, יד — סיום ההפטרה דפ' בחוקותי.

(3) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה רפאני במאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' רטו ואילך. אוה"ת בחוקותי ע' תרצ ואילך (נדפס גם — בשינויים קלים — באוה"ת נ"ך ח"א ע' שמו ואילך). סה"מ תרל"ה ח"ב ע' רצט ואילך.

צריך לרפואה, תשובה. וע"ד המבואר בשיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר⁸ ד"ה משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא, שגם צדיק גמור, כשמתבטל מתורה מצד העדר הבריאות, הנה אף שהסיבה לכך היא מצד העדר הבריאות, מ"מ, הרי ישנו החסרון (דער ענין פעלט דאך), ולכן צריך לתשובה. וכן הוא גם בעבודת הבינונים, שאצלם מספיק שתהי' הכוונה לשמה בתחילת הלימוד⁹, הנה כאשר מתעלה אח"כ למדריגה נעלית יותר, הנה לגבי מדריגתו עכשיו, נחשב לימוד התורה שלפנ"ו ללימוד שלא לשמה, וצריך תשובה על זה. ובסדר התשובה ישנם ב' הענינים דרפאני הוי' וארפא, רפאני הוי' היא הבקשה שתהי' ההתעוררות מלמעלה על התשובה, וארפא היא התשובה דהאדם (וכן הוא גם בב' הענינים דהושיעני ואושעה). וסיום הכתוב, כי תהלתי אתה, שע"ז נעשים ב' הענינים דרפאני הוי' וארפא, כדלקמן.

ב) ויובן בהקדים ביאור לשון הכתוב (כי עזבו) מקור מים חיים את הוי', שמדמה שם הוי' למקור מים חיים דוקא. והענין הוא, דהנה כתיב¹⁰ כל הנחלים הולכים אל הים גו' (ואח"כ) הם שבים ללכת, שהולכים במחילות תחת הארץ וחוזרים ונובעים¹¹, ונמצא, שיש ג' מדריגות במים. הא', בהיותם בהנחלים שאז הם בגילוי. הב', כאשר הולכים ומתערבים במי הים, והולכים במחילות תחת הארץ, שאז הם כהעלם. והג', כאשר חוזרים ונובעים בגילוי ע"י המעינות. ולהעיר, שבד"ה רפאני לכ"ק מו"ח אדמו"ר¹² מבואר שיש כאן ד' ענינים, א' מקור המעיין שהוא העלם, ב' מים הנובעים מהמעין והם גילוי, ג' המים כשהם הולכים דרך הנהרות להים, והם העלם, ד' החוזרים ע"י בקיעת העפר ונעשים מעינות הנובעים שהם גילוי. אמנם בכללות הרי הם ג' ענינים¹³, גילוי העלם וגילוי. והסדר בזה, שגילוי הב' הוא נעלה יותר מגילוי הא', שאז נעשים במדריגה נעלית יותר, והיינו, שלא זו בלבד שע"ז שבוקעים דרך גידי עפר הארץ נעשים מים מתוקים, דלא כמו מי הים שהם מלוחים, אלא עוד זאת, שנעשים מים חיים. וכמו"כ יובן גם למעלה, בענין מקור מים חיים את הוי', היינו, ששם הוי' נקרא מקור מים חיים, דהנה, שם

8) שיחת אחש"פ תרצ"ד (לקו"ד ח"א קמו, א ואילך).
 9) תניא ספמ"א.
 10) קהלת א, ז.
 11) פרש"י ומצו"ד שם.
 12) סה"מ תרח"ץ ע' רה.
 13) ראה גם סה"מ תרנ"א ע' רלו: "במי הנהר שנמשך מהמעין יש ג' מדריגות לבד עצם המעיין".

הוי' הוא ה' הוה ויהי' כאחד¹⁴ בלי שום שינוי כלל, כמ"ש¹⁵ אני הוי' לא שניתי, שהוא בתמידות ואין בו הגבלות. והוא ע"ד עצם המעין, שאינו נמדד בכמות, שהרי גם כל שהוא חשיב מעין, ועם היותו נובע טיפין טיפין, הרי נביעתו היא בתמידות, ולכן הרי זה דוגמא לשם הוי', ה' הוה ויהי' כאחד, שאין בו הגבלות והוא בתמידות. ונוסף לזה יש גם ענין ההתהוות שנעשה ע"י שם הוי', מלשון מהוה¹⁶, ויש בזה ג' מדריגות, בריאה יצירה ועשי', שהם דוגמת הג' מדריגות שבמים. דהנה, עולם הבריאה הוא בחי' הגילוי, שמאיר בו גילוי אלקות, שהרי עולם הבריאה הוא בבחי' אפשרי המציאות בלבד¹⁷, כי להיותו יש הראשון הקרוב אל האין, אינו במציאות ממש, כי אם אפשרי המציאות בלבד. והוא מצד ב' טעמים. מצד האין, שראשית ההתהוות מהאין אינו מציאות גמורה כו', וגם מצד היש, שלהיותו קרוב אל האין ומאיר בו האין, לכן הוא בביטול, שאינו מציאות ממש, כי אם אפשרי המציאות בלבד, ולכן הרי זה בחי' הגילוי. ועולם היצירה, הרי התהוותו אינו יש מאין, כי אם יש מיש, וכיון שאין מאיר בו האין, הרי הוא במציאות גמורה, ויש בו ריבוי פרטים ובהגבלה כו', ולכן הוא בחי' ההעלם. ועולם העשי', הרי נאמר בו¹⁸ אף עשיתיו, שמרבה בחינה רביעית¹⁹, שבו מתגלה בחינה נעלית יותר גם מעולם הבריאה, ולכן הרי זה בחי' הגילוי שלאחרי ההעלם, וכמשל המים שכאשר חוזרים מן הים ובוקעים את עפר הארץ אזי נעשים מים חיים.

ג) **וביאור** ענין ג' עולמות אלו בעומק יותר יובן מענין עבודת הנבראים שבכל עולם ועולם. דהנה, עולם הבריאה הוא מקום מעמד השרפים, שאומרים קדוש גו' מלא כל הארץ כבודו²⁰. וצריך להבין, דלכאורה הרי זה סתירה, דכיון שהוא קדוש ומובדל, איך מלא כל הארץ כבודו. אך הענין הוא, שהשרפים משיגים שאצלם הוא קדוש ומובדל, אך דוקא בארץ, דהיינו בעולם העשי', הנה מלא כל הארץ כבודו. ובאמת הרי זו השגה גדולה ועמוקה ביותר, וכיון שהשרפים הם בעלי השגה גדולה, הרי הם משיגים זאת, ולכן גם אמירת השירה שלהם

17) ראה סה"מ תרס"ב ע' שנו ואילך. ובכ"מ.

18) ישעי' מג, ז.

19) לקו"ת בלק סט, ג"ד. שה"ש ד, ג.

20) ישעי' ו, ג. חולין צא, ב.

14) זהר ח"ג רנו, סע"ב. פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיוה"א פ"ז.

15) מלאכי ג, ו.

16) פרדס שם. תניא שעהיוה"א רפ"ד.

וראה זהר שם.

היא בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה קדושה²¹, שהו"ע ההתיישבות, והיינו לפי שעבודתם היא מצד השגתם באלקות, ולכן הם בהתיישבות. ועם היות שהשגתם היא איך שהוא ית' קדוש ומובדל, מ"מ, כיון שענין זה גופא שהוא ית' קדוש ומובדל נרגש אצלם מצד השגה, לכן הם בבחי' התיישבות, בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה קדושה. אך עולם היצירה הוא מקום מעמד האופנים וחיות הקודש, שעבודתם היא ברעש גדול²¹, שזהו מצד העדר ההשגה²². וזהו שאומרים ברוך כבוד הוי' ממקומו²³, והיינו, שאינו מושג להם (זיי ווייסן ניט וואו און וואָס), ורק אומרים ממקומו, ממקורו ושרשו, שזהו מצד העדר ההשגה. אמנם, בעולם העשי', שהכוונה כאן היא לא למקום ומעמד המלאכים, אלא להמקום שבו נמצא הגוף ונה"ב, שבהם מלובשת הנשמה ועובדת עבודתה, הנה עז"נ אף עשיתיו, שע"י עבודת נש"י מתגלה בעולם העשי' בחי' שלמעלה גם מעולם הבריאה, מעמד השרפים. דהנה, בשרפים כתיב²⁴ שרפים עומדים ממעל לו, דמ"ש ממעל לו קאי אדלעיל מיני' דכתיב²⁵ ואראה את אד' יושב על כסא רם ונשא גו', שם אד', בחי' המלכות שנקראת שכינה, ולכאורה יפלא איך יתכן שהשרפים יהיו עומדים ממעל לשכינה, שזהו החיות שמהוה אותם. אך הענין הוא, שהשרפים משיגים איך שהוא ית' קדוש ומובדל, למעלה מבחי' האלקות שמחי' ומהוה אותם, שלכן הם ברצוא ותשוקה ליכלל בבחי' קדוש, ומשום זה הרי הם עומדים ממעל לו, ממעל לשם אד' שהוא מקור חיותם, וכמאמר הבעש"ט נ"ע²⁶ שבמקום שהוא הרצון של הנברא שם הוא כולו. ואעפ"כ, הנה בעולם העשי' נאמר אף עשיתיו, שמרבה בחי' רביעית, כי, ע"י עבודת נש"י בעולם העשי' נמשכת בחי' שלמעלה גם מהשגת השרפים.

ד) וזהו ג"כ מ"ש²⁷ אתה הוא הוי' לבדך את עשית את השמים גו' ואתה מחי' את כולם, שבפסוק זה נאמר ג"פ אתה, אבל אתה הראשון והשלישי הם מלא ה', ובאתה השני כתיב את חסר ה'. ואיתא במדרש²⁸ בענין את חסר ה', שתשש כחו כנקבה. ובקבלה איתא שאת

(21) ברכת יוצר.
 (22) ראה סה"מ תרע"ח ע' תיז ואילך. ותרח"ן שבעה ע"ג. וראה כתר שם טוב וש"נ.
 (23) יחזקאל ג, יב.
 (24) ישעי' שם, ב.
 (25) שם, א.
 (26) הובא באוה"ת, סה"מ תרל"ה, תרנ"ה.
 (27) נחמי' ט, ו.
 (28) ראה פרש"י בהעלותך יא, טו. זח"ג קנה, ב.

חסר ה' הוא חסרון ה' הפרצופים כתר חו"ב ז"א ומלכות. והענין בזה²⁹, דהנה, אתה הוא הוי' לבדך קאי על עולם הבריאה נדאף שבכללות קאי על עולם האצילות³⁰, מ"מ, בעולמות בי"ע, תלת עלמין³¹, הנה בחי' אתה הוא הוי' לבדך קאי על עולם הבריאה³², שבו מאירים ה' הפרצופים שהם העשר ספירות באופן דלבדך, והיינו, שעם היותם בהגבלה דע"ס, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר³², הנה בהגבלה זו גופא נרגש שאיהו וחייהי חד³³, שזהו"ע לבדך. וכמשנת"ל שעולם הבריאה הוא יש הראשון הקרוב אל האין ומאיר בו האין, ולכן נרגש בעולם הבריאה הענין דאיהו וחייהי חד שבעולם האצילות. וענין זה מובן גם מעבודת השרפים בעולם הבריאה, שהרי מה שנקראים בשם שרפים הרי זה לפי שנשרפים בהשגתם כו'³⁴, והיינו שהאחדות שבאצילות נרגשת בכל מציאותם, עד שהם בטלים לגמרי כו'. וכן מובן גם מענין הספירות, דאבא עילאה מקננא באצילות³⁵ ובינה מקננא בבריאה³⁶, וכיון שחו"ב הן תרין רעין דלא מתפרשין³⁷, לכן, ע"י פנימיות הבריאה שהוא בינה דאצילות, משיגים בחי' חכמה שהוא אצילות. וכידוע³⁸ בענין משה שזכה לבינה, שהו"ע פנימיות הבינה שנרגש בה החכמה, שזהו בחי' אצילות המלוכש בבריאה. וזהו שבתלת עלמין קאי אתה הוא הוי' לבדך על עולם הבריאה, אף שענין לבדך (איהו וחייהי חד) הוא באצילות, כי גם בבריאה נרגש ענין לבדך שבאצילות. ומ"ש אתה עשית את השמים וגו' וכל אשר בהם, קאי על עולם היצירה, ששם האור האלקי הוא בעולם, ולכן נאמר את חסר ה', לפי שה' הפרצופים הם בעולם, שזהו שאות ה' לא בא בכתיבה, ומצד זה נתהוו ריבוי פרטי הנבראים, השמים גו' הארץ גו' הימים וכל אשר בהם, ובאופן של התחלקות כו'. ואח"כ כתיב ואתה מחי' את כולם, היינו, לא רק מהוה³⁹ אלא גם מחי', והו"ע החיות אלקי שמאיר בעולם העשי' בגילוי. ועז"נ ואתה, בתוספת וא"ו, כי בעולם העשי' מאיר גילוי נעלה יותר גם מבחי' אתה הוא הוי' לבדך כפי שהיא בעולם האצילות (ע"ד הידוע⁴⁰ בענין

29) בהבא לקמן ראה גם סה"מ תר"ס ע' מג ואילך.
 30) ראה דרושים שבהערה 3.
 31) ראה זח"ג קנט, א.
 32) ספר יצירה פ"א מ"ד.
 33) תקו"ז בהקדמה (ג, ב). תניא אגה"ק ס"כ.
 34) ראה לקו"ת נשא כח, סע"ד.
 35) רמ"ז לזהר ח"ב רכ, ב. תו"א עה, א. ובכ"מ.
 36) תקו"ז ת"ו (כג, א).
 37) זהר ח"ב נו, א. ח"ג ד, א.
 38) ראה רמ"ז ר"פ וארא — הובא באוה"ת שם ע' תרצב.
 39) ראה פרדס שער ו (שער סדר עמידתן) פ"ח. תניא שעהויה"א פ"ב (עז, ב).
 40) ראה לקו"ת שה"ש ל, ג.

ואתה משמרה בקרביי⁴¹, שזוהי מדריגה נעלית יותר גם ממדריגת טהורה היא), והו"ע מקור מים חיים את הוי'.

ה) **והנה** המשכת וגילויי בחי' מקור מים חיים את הוי' בעולם העשי', נעשית ע"י עבודתם של ישראל בקיום התומ"צ, והיינו לפי שע"י התומ"צ ממשיכים גילוי אור בעולמות, וזהו שהוקשה כל התורה לתפילין⁴², דתפילין הו"ע המשכת המוחין, וכן ציצית, פריסא דמלכא⁴³, הו"ע המשכת ל"ב נתיבות חכמה⁴⁴, והיינו שע"י תומ"צ ממשיכים אור שלמעלה מעולמות, שהרי התהוות העולמות היא מבחי' המדות, כמ"ש⁴⁵ כי אמרתי עולם חסד יבנה, אך ע"י תומ"צ נעשה המשכת המוחין. וכיון שאין מספיק המשכת המוחין במדות, בחינת ז"א, אלא צריך להמשיך האור בעולם העשי', לכן נקראים כללות המצוות בשם צדקה⁴⁶ וזוהו הטעם שישראל נקראים בשם צדיקים, כמ"ש⁴⁷ ועמך כולם צדיקים, כי, גם פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון⁴⁸, ולכן נקראים צדיקים, ע"ש קיום המצוות שנקראים בשם צדקה], כי, ענין הצדקה הוא להחיות רוח שפלים⁴⁹, והו"ע ההמשכה לעולם העשי', עולם השפל.

אמנם בכדי שישראל יהיו יכולים להמשיך ולגלות בחי' מקור מים חיים את הוי', שלמעלה גם מבחי' אתה הוא הוי' לבדך (כנ"ל), צריכה להיות עבודתם בקיום התומ"צ מצד בחי' איתן שבנשמה, שמגיע בבחי' איתן שלמעלה, שזוהי בחי' מקור מים חיים את הוי', שלמעלה מבחי' אתה הוא הוי' לבדך. וכיון שבעבודה דתומ"צ יש בכללות ג' מדריגות, השגה מדות ומעשה, שהם כנגד תלת עלמין, לכן צריכה להיות העבודה שמצד בחי' איתן שבנשמה בכל ג' מדריגות הנ"ל. והענין בזה, דהנה כתיב⁵⁰ משכיל לאיתן האזרחי, ומבואר בלקו"ת פרשת ראה⁵¹ שהו"ע איתן שבנשמה שנמשך בבחי' חו"ב ע"י ההתבוננות שבתפלה. וכן כתיב⁵² והאיתנים מוסדי ארץ, אותיות תנאים⁵³, שהו"ע לימוד התורה,

47) ישעי' ס, כא.

48) עירובין יט, א. א. חגיגה בסופה.

49) ישעי' נז, טו. תניא אגה"ת פ"ט. תו"א ולקו"ת שם.

50) תהלים פט, א.

51) יח, א"ב.

52) מיכה ו, ב.

53) זח"ב קי, ב. וראה תו"א שמות מט, סע"ב ואילך. אוה"ת שמות ע' טו. סה"מ

41) נוסח "אלקי נשמה" בברכת השחר.

42) קידושין לה, א. וש"נ.

43) ראה זח"ב צד, ב. לקו"ת שלח מז, ב. ובכ"מ.

44) ראה זח"ג שא, א. לקו"ת שם. ובכ"מ.

45) תהלים פט, ג. וראה אוה"ת (יהל אור)

עדה"פ. ועוד.

46) ראה תו"א מקץ לח, ג. לקו"ת שה"ש

מד, ג. ובכ"מ.

מימרות התנאים במשנה וביאוריהם בגמרא, שכוללים כל הלכות התורה בכל פרטי הענינים דאיסור והיתר טומאה וטהרה כו', שהו"ע המדות⁵⁴, והיינו, שצ"ל המשכת בחי' איתן גם בבחי' המדות. וכן כתיב⁵⁵ וצדקה כנחל איתן, שהו"ע מעשה המצוות שנקראים בשם צדקה (כנ"ל), והיינו שצ"ל המשכת בחי' איתן גם בבחי' המעשה. וכאשר כללות העבודה בתומ"צ, בכל ג' מדריגות הנ"ל, היא מצד איתן שבנשמה, אזי נמשך גם מלמעלה בחי' איתן, שהו"ע מקור מים חיים את הוי', שלמעלה מבחי' אתה הוא הוי' לבדך.

אך כאשר העבודה דתומ"צ אינה מצד בחי' איתן שבנשמה [שלא כן יכול להיות שגם כאשר לומד תורה ומקיים מצוות, הנה קיום המצוות הוא בדרך מצות אנשים מלומדה⁵⁶, וכן לימוד התורה אינו באופן שמשנה רגילותו, כמארז"ל⁵⁷ אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים כו'], הנה כיון שחסרה אצלו העבודה שמצד בחי' איתן, אזי חסרה גם המשכת בחינת מקור מים חיים את הוי'. וזהו מש"נ אותי עזבו מקור חיים את הוי'. ועל זה צריך להיות ענין התשובה שנקראת בשם רפואה.

(ו) **וזהו** רפאני הוי' וארפא, שזוהי הבקשה שתהי' התעוררות מלמעלה על התשובה שהו"ע הרפואה. והענין בזה, כמבואר בארוכה במ"א⁵⁸ ההפרש בין אכילה לרפואה, שאכילה נמדדת בכמות, והיא בסדר והדרגה, וכללות ענינה הוא ע"פ השגה והסברה, משא"כ הרפואה אינה נמדדת בכמות, שהרי גם טיפה אחת וקורטוב אחד מתקן ענין היותר גדול, ועוד זאת, שהרפואה אינה צריכה להיות מדברים מתוקים דוקא, ואדרבה רוב סממני הרפואה הם מדברים מרים. וזהו שהתשובה נקראת בשם רפואה, לפי שבתשובה אין הגבלות כלל, שהרי התשובה היא בשעתא חדא וברגעא חדא⁵⁹, ובאופן שקונה עולמו בשעה אחת⁶⁰, שבשעה אחת נעשה עולמו, ובדרך קנין כו'. אמנם, ההתעוררות על התשובה באה מלמעלה,

תרל"ה ח"ב ס"ע תמח ואילך. שם ס"ע תנח ואילך. תרל"ח ע' קנו. (58) הבחא לקמן — ראה סהמ"צ להצ"צ מצוות וידוי ותשובה פי"ג (לט, ב). ד"ה בורא ניב שפתים תרל"ד (סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקכו ואילך). תרח"ץ (סה"מ תרח"ץ ס"ע נד ואילך). תשמ"ח פ"ד (תומ" סה"מ תשרי ע' חסד ואילך). (59) ראה זהר ח"א קכט, סע"א ואילך. (60) ראה ע"ז יז, סע"א. תרל"ה ח"ב ס"ע תמח ואילך. שם ס"ע תנח ואילך. תרל"ח ע' קנו. (54) ראה לקו"ת ויקרא ב, סע"ד. (55) עמוס ה, כד. וראה תניא קו"א ד"ה וצדקה כנחל איתן (קסא, סע"א). (56) ישע"י כט, יג. וראה תניא פל"ט (נג, ב). ובכ"מ. (57) חגיגה ט, ב. תניא פט"ו. מאמרי אדה"ז שם (ע' ריט). אוה"ת בחוקותי שם (ע'

שהרי מצד עבודתו הרי הוא במעמד ומצב דעזבו מקור מים חיים גו', ולכן יש צורך בהתעוררות מלמעלה, והו"ע הבת קול שיוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה⁶¹, וכן הבת קול שובו בנים שובבים⁶², שכרוזים אלו שמעוררים על עבודת התורה ועבודת התפלה, נרגשים בבחי' מזל הנשמה, כידוע בשם הבעש"ט⁶³, ועי"ז נעשה התעוררות תשובה גם בהנשמה שלמטה. והנה, התעוררות התשובה שייכת לבחי' איתן שבנשמה, וכמשנת"ל שהתשובה היא בשעתא חדא וברגעא חדא, שאין בה הגבלות, ומזה מובן שהב"ק על ענין התשובה שנשמע במזל הנשמה, הוא בבחי' היחידה ולמעלה יותר כו'. ולכן הנה ע"י התשובה נעשה הרפואה על זה שעזבו מקור מים חיים את הוי', ועי"ז וארפא, שתהי' עבודת המטה באופן שעל ידה יומשך מקור מים חיים את הוי'.

הושיעני ואושעה, מלשון וישע הוי' אל הבל⁶⁴, שזוהי המשכה נעלית עוד יותר, כמובן מענינם בספירות: תומ"צ — ע"ס. רפואה — אריך (והעלה ארוכה — ר"ת כי אני ה' רופאך⁶⁵). ישועה — (ש"ע נהורין ד) ע"ק, קדושת שלמעלה, ועוד יותר מזה — הושיעני ואושעה. והסדר הוא שתחילה ישנו הענין דהושיעני שהוא בדרך אתעדל"ע, ואח"כ ואושעה, מצד עבודת המטה.

כי תהלתי אתה, דהנה ידוע בענין ההילולים והתשבחות למעלה⁶⁶, שהוא ע"ד התשבחות ששבחו החברייא את רשב"י⁶⁷, מאן פני האדון הוי"ש⁶⁸ דא רשב"י⁶⁹, ורבי יהודה הוה קארי לי' שבת⁷⁰, דלכאורה אינו מובן מהו ענין השבחים ששיבחו את רשב"י, והרי הי' בתכלית הביטול כו'. אך הענין הוא, שכללות ענין השבחים שתלמידים משבחים את רבם, ומה

66 ראה תו"א קב, א ואילך. סהמ"צ להצ"צ קיח, א ואילך. שם קמח, א ואילך.
67 ראה מאמר דל"ג בעומר בהמשך והחרים תרל"א (סה"מ תרל"א ח"א ע' שיח ואילך). ד"ה להבין ענין רשב"י תשמ"ה (תו"מ סה"מ אייר ע' רעו ואילך).
68 משפטים כג, יז. תשא לד, כג.
69 זח"ב לח, א. נתבאר במאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קו. ד"ה ויצב שם מזבח תרל"ג, תרמ"ד, תרנ"ה.
70 זח"ג קמר, ב.

61 אבות פ"ו, ב.
62 ירמי' ג, יד. שם, כב. וראה זח"ג קכו, א. פרקי דר"א פט"ו. פתיחתא דאיכ"ר כב. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' ט. דברים ח"א ע' קמב. וש"נ.
63 ראה לקו"ת תצא לו, ד. במדבר טז, א ואילך, יז, א.
64 בראשית ד, ד.
65 מאו"א א, קכד ביאיר נתיב. וראה ד"ה והסיר שנה זו ספ"ז (תו"מ חל"א ע' 218).

שהחברייא שיבחו את רשב"י, הוא, כדי לעורר אצלו את בחי' ההעלם, ולא רק ההעלם שהי' מוכן אצלו להתגלות, אלא גם ההעלם שלמעלה מזה, ועד לבחינת העלם העצמי. ועד"ז הוא גם בענין השבחים שלמעלה, דענין ההילול הוא מלשון בהילו נרו עלי ראשי⁷¹, שהו"ע המשכת בחי' ההעלם, גם העלם שאינו במציאות, עד בחינת העלם העצמי. וזהו (רפאני הוי' וארפא הושיעני ואושעה) כי (כיון ש)תהלתי — ענינה לגלות ע"ד (ע"ס הגנוזות כו') העלם העצמי, שיהי' — אתה (גילוי, מלא ה').

ז) **ויש** לקשר זה עם הענין דחג הפסח וחג השבועות, שההפרש ביניהם, שבפסח חמץ אסור, ובשבועות צריך להיות דוקא חמץ⁷², ואיתא בזהר⁷³ שזהו כמשל המלך שהי' לו בן יחיד שנחלש וחלה, ולכן נאסר עליו לאכול מאכלים רגילים, כי אם סממני רפואה, וכאשר הבריא אזי הותר לו לאכול מאכלים בריאים, ויתירה מזה, שצריך לאכלם, אף שמקודם לכן נאסר עליו לאכלם. ודוגמתו בנמשל, שבפסח צריך עדיין לרפואה, כי, אע"פ שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה⁷⁴, הנה הגילוי הי' רק מצד למעלה, אבל לא פעל בפנימיותם בהגוף ונה"ב, ולכן היתה צריכה להיות היציאה ממצרים באופן דכי ברח העם⁷⁵. אך מיד אחרי פסח התחילו לספור ספירת העומר, שהו"ע הרפואה כו', וכאשר נשלמו ימי הספירה בחג השבועות, שאז נשלמה הרפואה ונעשה בריא, אזי צריך להיות חמץ דוקא. וזהו גם מש"נ⁷⁶ משכני אחרין נרוצה הביאני המלך חדריו, דקאי על ג' זמנים אלו, פסח ספה"ע ושבועות. משכני קאי על פסח שאז הוא הגילוי מצד למעלה, ולכן נאמר משכני לשון יחיד, כי הגילוי מלמעלה הוא רק בנוגע לנפש האלקית, מצד הכרוז דהב"ק שנשמע במזל הנשמה למעלה, אבל בנוגע לגוף ונה"ב הוצרך להיות כי ברח העם. אחרין נרוצה קאי על העבודה דספה"ע מלמטה למעלה, ולכן נאמר נרוצה לשון רבים, כי העבודה היא גם בנפש הבהמית, ובאופן שהעבודה דנה"א ונה"ב הם ביחד, שלכן נכללים שניהם בתיבה אחת, נרוצה. ועי"ז נעשה בחג השבועות הביאני המלך חדריו, חדר לפנים מחדר, גילוי הפנימיות

71) איוב כט, ג. וראה לקו"ת שה"ש מה, ג.

73) ח"ב קפג, ב.
74) הגדה של פסח פיסקא מצה זו.
75) בשלח יד, ה. וראה תניא ספלא.
לקו"ת ויקרא ג, א.
76) שה"ש א, ד. ראה אוה"ת שה"ש ח"א ע' נט ואילך. סה"מ תרנה' ע' קעב ואילך.
תש"א ע' 93. שם ע' 119. ועוד.

72) אמור כג, יז. מנחות נב, ב. ראה תו"א קטז, ב. לקו"ת במדבר יא, ד. טז, ד. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ער, סע"א ואילך. סידור (עם דא"ח) מה, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ כה, א. ועוד.

כו'. וזהו גם רפאני ה' וארפא גו' כי תהלתי אתה, רפאני הו"ע הגילוי וההתעוררות מלמעלה, בפסח. וארפא הו"ע העבודה מלמטה, בספה"ע. כי תהלתי אתה, שע"י ההילולים והתשבחות מתגלה בחי' אתה, גילוי הפנימיות, חדר לפנים מחדר, שזהו במ"ת, שע"י התורה נעשה היחוד בין בהגליא ובין בהסתים דישראל אורייתא וקוב"ה באופן דכולא חד".

